

**CYNGOR BWRDEISTREF SIROL
RHONDDA CYNON TAF
COUNTY BOROUGH COUNCIL**

GWŶS I GYFARFOD PWYLLGOR

C Hanagan
Cyfarwyddwr Gwasanaeth y Gwasanaethau Democrataidd a Chyfathrebu
Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf
Y Pafiliynau Parc Hen Lofa'r Cambrian
Cwm Clydach, CF40 2XX

Dolen gyswllt: Julia Nicholls - Gwasanaethau Democrataidd (01443 424098)

DYMA WŶS I CHI i gyfarfod o **GYNGOR BWRDEISTREF SIROL RHONDDA CYNON TAF** sydd i'w gynnal yn **Siambr y Cyngor, Y Pafiliynau, Parc Hen Lofa'r Cambrian, Cwm Clydach, Tonypany, CF40 2XX** ar **DYDD MERCHER, 15FED IONAWR, 2020** am **5.00 PM**.

AGENDA

Tudalennau

1. DATGAN BUDDIANT

Derbyn datganiadau o fuddiannau personol gan Aelodau, yn unol â gofynion Cod Ymddygiad y Cyngor.

1. Mae gofyn i Aelodau ddatgan rhif a phwnc yr agenda y mae eu buddiant yn ymwneud ag e a mynegi natur y buddiant personol hwnnw; a
2. Lle bo Aelodau'n ymneilltuo o'r cyfarfod o ganlyniad i ddatgelu buddiant personol sy'n rhagfarnu, **rhaid** iddyn nhw roi gwybod i'r Cadeirydd pan fyddan nhw'n gadael.

2. CYHOEDDIADAU

3. COFNODION

Cadarnhau cofnodion o gyfarfod y Cyngor a gynhaliwyd ar 27 Tachwedd 2019 yn rhai cywir.

7 - 26

LLYWODRAETHU AGORED:

4. DATGANIADAU

Yn unol â Rheol 2 o Weithdrefn Llywodraethu Agored Cyfarfodydd y Cyngor, derbyn datganiadau gan Arweinydd y Cyngor a/neu Gyngorwyr sy'n Aelodau Portffolio o'r Cabinet:

5. CWESTIYNAU GAN YR AELODAU

Derbyn cwestiynau'r Aelodau yn unol â Rheol 9.2 o Weithdrefn y Cyngor.

(**Nodwch:** Caniateir hyd at 20 munud ar gyfer cwestiynau.)

27 - 32

RHAGLEN WAITH Y CYNGOR – ER GWYBODAETH I AELODAU

[RHAGLEN WAITH Y CYNGOR](#)

ADRODDIADAU'R SWYDDOGION

6. CYLLIDEB REFENIW'R CYNGOR 2020/21 – SETLIAD LLYWODRAETH LEOL DROS DRO

Derbyn adroddiad Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cyllid a Digidol

33 - 48

7. CYNLLUN GOSTYNGIADAU TRETH Y CYNGOR

Trafod adroddiad Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cyllid a Digidol.

49 - 58

8. ADRODDIAD BLYNYDDOL CRONFA DEDDF EGLWYS CYMRU 2018/19

Derbyn adroddiad Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cyllid a Digidol

59 - 102

9. NEWID YN YR HINSAWDD – ADRODDIAD DIWEDDARAF

Derbyn adroddiad gan y Prif Weithredwr a mewn trafodaeth â'r Arweinydd y Cyngor a Hyrwyddwr Materion yr Hinsawdd.

103 - 112

10. BIL LLYWODRAETH LEOL AC ETHOLIADAU (CYMRU)

Derbyn adroddiad y Cyfarwyddwr Gwasanaeth – Gwasanaethau

Democrataidd a Chyfathrebu	113 - 122
11. ADOLYGIAD O DDOSBARTHOU ETHOLIADOL, MANNAU PLEIDLEISIO A GORSAFOEDD PLEIDLEISIO 2019	
Derbyn adroddiad gan Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cyfreithiol.	123 - 136
12. PENODI AELOD LLEYG O'R PWYLLGOR ARCHWILIO	
Derbyn adroddiad y Cyfarwyddwr Gwasanaeth – Gwasanaethau Democrataidd a Chyfathrebu.	137 - 142
13. CYDBWYSEDD GWLEIDYDDOL Y CYNGOR	
Derbyn adroddiad y Cyfarwyddwr Gwasanaeth – Gwasanaethau Democrataidd a Chyfathrebu.	143 - 148
14. PECYNNAU YMDDEOL YN GYNNAR O WIRFODD A DISWYDDO AR GYFER PRIF SWYDDOGION.	
Derbyn adroddiad y Cyfarwyddwr Materion Adnoddau Dynol mewn perthynas Panel Ymddeol yn Gynnar o Wirfodd ar Cyfarwyddwr Materion Adnoddau Dynol.	149 - 152
15. PENDERFYNIADAU BRYD O DAN SWYDDOGAETHAU GWEITHREDOL	
Derbyn adroddiad y Cyfarwyddwr Gwasanaeth – Gwasanaethau Democrataidd a Chyfathrebu	153 - 156
16. RHYBUDD O GYNNIG	
A.Trafod Rhybudd o Gynnig sydd wedi'i gyflwyno yn enwau Cyngorwyr y Fwrdeistref Sirol S. Rees, G. Jones, L. M. Adams, D. R. Bevan, H. Boggis, J. Bonetto, S. Bradwick, J. Brencher, A. Calvert, G. Caple, A. Crimmings, A. Davies-Jones, L. De- Vet, J. Edwards, J. Elliott, S. Evans, M. Fidler Jones, M. Forey, A. Fox, E. George, M. Griffiths, J. Harries, G. Holmes, G. Hopkins, G. W. Hughes, R. Lewis, W. Lewis, C. Leyshon, A. Morgan, S. Morgans, M. A. Norris, D. Owen-Jones, S. Pickering, S. Powell, S. Powderhill, A. Roberts, J. Rosser, G. Stacey, M. Tegg, G. Thomas, W. Treeby, R. K. Turner, M. Webber, D. Williams, T. Williams, C. J. Willis, a R. Yeo.	

Mae'r Cyngor hwn yn galw ar Grŵp Llywio'r Cabinet ar faterion yr

Hinsawdd i ystyried adroddiad, sy'n archwilio'r cyfleoedd sydd i'w cael trwy raglen plannu coed wedi'i thargedu yn ein Bwrdeistref Sirol, i fynd i'r afael â newid yn yr hinsawdd, lleihau perygl llifogydd a gwella ansawdd yr aer yn lleol. Mae'r Cyngor hwn o'r farn bod modd cyflawni hyn trwy:

- 1) Plannu coed ar dir sy'n eiddo i'r cyngor,
- 2) Tyfu rhagor o goed mewn mannau cyhoeddus a chymunedol,
- 3) A gweithio gyda Cyfoeth Naturiol Cymru

Mae'r Cyngor hwn yn nodi y gallai dyblu gorchudd coed ledled y DU leihau lefel y carbon deuocsid o 50 miliwn tunnell yn flynyddol, sef tua 10% o allyriadau cyfredol y DU.

Mae coed hefyd yn darparu manteision ychwanegol y tu hwnt i'w pwysigrwydd hanfodol wrth gyrraedd allyriadau nwyon tŷ gwydr seronet: mae coed yn creu rhagor o le i fyd natur, gan gynnal cannoedd o rywogaethau o bryfed, adar a mamaliaid. Mae coed hefyd yn wych ar gyfer iechyd y cyhoedd, gan helpu i lanhau'r aer a rhoi cyfle i brofi byd natur, sy'n bwysig i'n lles.

Mae'r Cyngor hwn yn nodi hefyd, rôl bwysig priddoedd sydd heb eu tarfu a llystyfiant naturiol wrth storio carbon. Gall dulliau naturiol mewn perthynas â storio carbon, megis y rheiny sy'n ymwneud â choed, mawnog, rhostiroedd, glaswelltir sych a chorsiog a chynefinoedd naturiol eraill ledled y Fwrdeistref Sirol hefyd gyfrannu at leihau effaith nwyon tŷ gwydr a gwella ansawdd aer.

Mae llawer o ddulliau arloesol eisoes wedi cael eu hystyried ledled y DU ac o ganlyniad i dirwedd naturiol ein Bwrdeistref Sirol, mae'r Cyngor hwn yn credu bod Rhondda Cynon Taf mewn sefyllfa dda i arwain ar y gwaith plannu coed er mwyn cyflawni'r buddion sydd wedi'u nodi.

B. Trafod Rhybudd o Gynnig sydd wedi'i gyflwyno yn enwau Cynghorwyr y Fwrdeistref Sirol: J. Edwards, S. Morgans, L. M. Adams, D. R. Bevan, H Boggis, J. Bonetto, S. Bradwick, J Brencher, A Calvert, G. Caple, A. Crimmings, A. Davies-Jones, L De- Vet, J Elliott, S.Evans, M Fidler Jones, M. Forey, A. Fox, E. George, M. Griffiths, J. Harries G. Holmes, G. Hopkins, G. W. Hughes, G. Jones, R. Lewis, W Lewis, C. Leyshon, A. Morgan, M. A. Norris, D. Owen-Jones, S Pickering, S. Powell, S. Powderhill, S. Rees, A. Roberts, J. Rosser, G Stacey, M Tegg, G Thomas, W Treeby, R K Turner, M. Webber, D. Williams, T. Williams, C. J. Willis a R. Yeo.

Mae'r bwriad i gael gwared ar Drwyddedau Teledu am ddim i drigolion dros 75 oed sydd ddim yn derbyn credyd pensiwn yn enghraifft arall o esgeulustod y Llywodraeth Geidwadol mewn perthynas â'n cymunedau.

Mae disgwyl y bydd tua 3.7 miliwn o bobl hŷn ledled y DU yn cael eu heffeithio gan y newidiadau, ac mae'r elusen Age UK wedi rhybuddio y bydd bwrw ymlaen â'r cynlluniau yma, a gafodd eu darparu ar sail

addewidion ffug gan y BBC ynglŷn â chytuno i ariannu budd-dal i bensiynwyr o dan gytundeb siarter gyda Llywodraeth Geidwadol David Cameron yn 2015, yn golygu y bydd mwy na 50,000 o bensiynwyr ledled y DU yn croesi'r ffin o ran tlodi.

Mae trigolion hŷn yn wynebu risg penodol o brofi unigrwydd ac ynysu cymdeithasol, ac mae 4 o bob 10 ohonyn nhw yn dweud mai'r teledu yw eu prif ffordd o gael cwmni, sy'n profi'r ffaith yma. Bydd cael gwared ar y drwydded yn cael effaith andwyol iawn ar eu lles.

Er i'r Llywodraeth ddatgan bod mesurau cyni drosodd, bydd bwrw ymlaen â'r cam yma'n golygu bod y rheiny sydd â'r angen mwyaf yn colli budd arall, a bydd hyn yn fath arall o galedi y bydd yn rhaid i'n pobl fwyaf agored i niwed ei wynebu.

Mae'r Cyngor yma felly'n galw ar y pedwar Aelod Seneddol sydd newydd eu hethol ar gyfer etholaethau Rhondda Cynon Taf i ysgrifennu at y Gweinidog priodol er mwyn rhoi pwysau ar y Llywodraeth i ymyrryd a darparu sicrwydd cadarn na fydd pawb dros 75 oed yn colli eu trwyddedau teledu am ddim.

17. MATERION BRYD

Trafod unrhyw faterion sydd, yn ôl doethineb y Cadeirydd, yn faterion brys yng ngoleuni amgylchiadau arbennig.

Cyfarwyddwr Gwasanaeth y Gwasanaethau Democrataidd a Chyfathrebu

At: Pob Aelod o'r Cyngor